„Ukraińskyj, Holos“ Przemyśl. Należytość pocztową uiszczono ryczałtem

Ч. 12 (588) Неділя, дня 29. березня 1931. Рік XIII.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

націоналістичної думки

Адреса Редакції і Адміністр. „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ Перемишль, Побереже 1/І. Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807. Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол., піврічно, 3 зол., чвертьрічно. Для Чехії на рік — 72 к. ч., 1/2 — 40 к. ч., 1/4 — 20 к. ч. Для Франції—60 ф. річно, 1/2 — 35 ф., 1/4 — 20 ф. Для Німеччини — 10 мар. річно, 1/2 — 6 мк. 1/4 — 3.50 мк. Для Бельгії — 90 б. ф. річно, 1/2 — 50 б. ф. 1/4 — 30 б. ф. Для Америки 2 1/2 ам. долярів річно.
Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається

Ціна примірника 25 сот.

Рахунки платні й позивні в Перемишлі, а замовляючий анонс вже тимсамим без застережень годиться на це.

ТАРИФА ОГОЛОШЕННЯ: За текстом за 1 вірш міліметровий одношпальтовий (сторона має пять шпальт анонсових) 0·30 зол., для дрібних промисловців укр. інстит. 0·20 зол. Дрібні оголош. по 0.15 зол. за слово, найменше дрібне оголош. 1 зол., для шукаючих праці подані безпосередньо до Адміністр. по 0·15 зол. Оголошення в тексті 150% дорожчі, на першій стороні 300% дорожчі.
Редактор приймає щодня від год. 11—1.

ЖИВУЧІСТЬ ҐЕНІЯ.

Найбільший український поет і пророк національного визволення вийшов із народніх низів. Шляхом творчих зусиль й особистої жертви піднявся він на вершини духової величі, — щоби бути сонцем для всієї української землі та своїм жаром зогріти в холоді століть заціпенілу душу народу. Коли покидав батьківщину земного життя, вказав місце свойого супочинку там, звідки мігби бачити цілу свою землю і слухати гомону її життя. Нащадкам дав велику заповідь чину, а на сторожі його поставив своє слово.

В коротких словах заповіту — цілий Шевченко. Його звязок із рідньою землею робить його вибраним її сином, в якому вона висловлюється цілим змістом своєї елементарности та усією вагою історичного трівання. Ніоден великий поет світу не спочив так далеко від людей і так нерозривно з душею своєї землі... Щоби могутній ритм її життя — шум степу, ширінь піль і вічний рух великої ріки — бачити й чути. Шевченкова могила — більше, ніж символ тільки; вона є реальним знаком того, що звязок людини й землі вічний, прямий, вільний і чинний. Тут відкриваємо першу освовну рису Шевченкової духовости: він виростає органічно з лона української землі, висловлює її і не може без неї бути ні в житті ні після смерти.

Ґеній української поезії появився у хвилі найбільшої глуші українського життя, коли то догоряли й вимірали в живих людях безпосередні традиції політичного самостійництва, а почуття окремішности зберігалось ще тільки в пісні й побуті. Кріпацьке походження національного пророка пророчисто говорить за те, що наше відродження пішло безпосередньо з народнього коріня, із самого ґрунту сирого життя. Ця орґанічна реакція не є ні випадком ні винятком, але закономірним виявом. Українське село, недіткнене розкладово процесом культурно-національної асиміляції та зіпхнене на найнижчий щабель соціяльної драбини — мусіло видати з себе таку індивідуальність, в якій розвиток життя найсильніше підкреслив два моменти: **расу,** це є історичного духа землі, і **моральну волю,** це є абсолютне заперечення ворожого політично-соціяльного ладу. В обох відношеннях являється Шевченко найсильнішим виразником: він — голос української крови і неприєднаний борець проти чужої тиранії. В його особі дістає українська дійсність змісця форму, зміст і напрям свойого руху, кермованого не етнографією і літературою, але органічними силами раси. Шевченко ставить українську проблему на цілий ріст і нападає ворога одночасно на всіх відтинках фронту — минулого й сучасного. Такий нагальний зрив із таким силовим засягом ушир і вглиб — це вже не щасливий випадок, але витвір історії. Довго, в тиші, у глибах народнього буття кувала вона свою зброю. І викувала її зі стопу найшляхотніших металів, які найшла в той час в українській землі. А показала що зброю нагло і в усьому її блеску, — щоби зачарувати, полонити й прикувати півтемний зір „незрячих“ рабів, щоби від її світла прозріли й поглянули сміло на світ.

Шевченко — **синтеза слова й чину.** Треба було живого слова, щоби воскресити з попелу забуття велику минувшість українську, — і він слово те вимовив голосно; треба було образу духової краси нашої землі, щоби скріпити любов до неї, — і він намалював його красками й тонами; треба було прикладу чинної відваги й особистої жертви, щоби визначити боротьбі шлях, — і він узяв на свої плечі хрест крівавої жертви і поніс його без нарікань; треба було зневіреним показати силу великого серця, — він мав його для всіх, хто серця потрібує, щоби самому серце мати.

Тільки людина незвичайних прикмет душі й характеру могла стануть поперек історичного шляху народу і зупинити процес поступного його спадання. Вона прийшла: кріпацька дитина в сірій свитині — пісня любови, хрест боротьби, і.. білі ризи пророка. Свою останню заповідь, в якій стопив український Ґеній всі свої думки, пориви й почування, дав він наприкінці, і вона є **заповідю чину.**

Великі переломи історії тісно звязані з виступами великих одиниць, що промощують своїм новим ідеям шлях до життя і тимсамим одночасно замикають попередню епоху історичного розвитку.

Поява Шевченка поклала кінець площі спаду, по котрій котилось безвладно филя національного життя, перегинаючи його вісь у протилежний напрям ідеї національно-політичного визволення. Шевченко гостро відчув заник в українській душі активних моральних первнів; пронизливо проглянув він, як ніхто перед і після нього, всі скриті закути невільницької вдачі, всі вирідні форми характеру, даючи цим психічним явищам плястичний вираз. З якоюсь неприборканою люттю вивертав він на денне світло цілу українську душу: поривну, загонисту і невільницьку, здатну до жертви і зради, хаотичну і підступну, лагідну і жорстоку. Шевченко мусів і мусить бутти в неприєднаному конфлікті з руйнуючими чинниками української душі, і це так довго, доки вони будуть правилом в нашому житті, або доки в чолі нашого визвольного падвигу не стане **жива ідея нації, чиста мораль обовязку, орґанічна потреба творчого вияву.** Не випадковож Шевченків характер — чистий хрусталь без однієї плями, а його життя — самовідречна, жертвенна й чинна любов України, задля якої він готовий проклясти й самого Бога. Так заявляє той Шевченко, для якого Бог — уосіблення самої правди й любови. Не без страшної душевної боротьби виривається з грудей глибоко релігійного поета цей крик розпуки. А проте він сильний і рішучий! Небесна правда мусить уступити, якщо цього треба, щоби здійснилась правда земна; — для Шевченка — **Україна.** Нехай нащадки зрозуміють: моральна велич Шевченка була і є неминуча, як заперечення, противага й перемога активної злочинности, безхарактерности і руїнництва — хворобних познак української дійсности. Бо останньою і побідною зброєю проти злочину є моральний чин, проти святотацтва — святість, проти невільництва — воля, проти насильства — сила, проти нігілізму — вартість, проти смерти — життя. Боротьба можлива тільки між **двома** сторонами, з яких одна **мусить** побідити. Компроміс є виключений, а надія на нього — це самообман із трусости.

Становище Шевченка в рідньому оточенні є рішучим спротивом і невідкличним осудом його душевної пересічности, хитрощів і нікчемної пози. Він не знає пощади там, де має здійснитися його моральна воля, не вибачає помилок, які є документом слабої волі, не признає крутих шляхів, коли треба йти просто — все це згідно з основним законом ділання душі, яка не лиш має, але **живе ідеєю.**

Українство зрозуміло свойого Ґенія **посередньо, роздрібно і по власній лінії найслабшого опору.** З природньої вражливости поета на всі прояви життя воно підхопило чутливість і признало її засадничою формою цілої його духовости. Таким чином притемнено й затерто яскравий волевий тон Шевченкової індивідуальности. З його великого серця, що горіло полумям чинної любови, українство вчинило бездонну криницю сліз, вічного смутку і кволого милосердя. З його думок на міру апостольських правд — воно зробило собі теоретичні засади, формальні вивіски — і все те згідно з малим форматом власної душі.

Взагалі: **популярність Шевченка є в нас доказом протилежнього: не — Шевченкового суспільства.** Воно не намагалося само дорости до потрібного рівня, щоби внутрішньо приняти свойого Ґенія, тому приняло його зовнішньо і надягнуло на нього маску своїх думок і почувань. Культ Шевченка позбавлений внутрішньої енерґії, знання Шевченка морально не зобовязує, а кадильний дим поетові — це дешева данина поверховної душі. Шевченко до цієї пори не дочекався від свойого суспільства ні виявів повного зрозуміння своїх великих чеснот, ні критичного зясовання своїх незначних хиб. За теж його розложили по кісткам, розшматували і перезвали на всілякий лад, бо всі хочуть виправдати власне безсилля Великим Іменем.

Сучасна доба шукає понад головами анатомів і спекулянтів прямого звязку з правдивим Шевченком. **Вона його знайде, але дорога до нього йде через власне духове зусилля доби. В ній самій захований ключ, який отворить їй доступ до творця Заповіту.**

„Успіхи“ німецького паломництва до Москви.

Несподівано коротко трівав побут делеґації німецького капіталізму в Більшовії. Аджеж для отих „реально“ й економічно“ думаючих людей — час то гроші. Навіщож „марнувати“ його для призадуми про світові перспективи, про небезпеки завтрішнього дня, коли є нагода його негайно — „рекордовим темпом“ — проміняти на гріш або хоч вексель? Та й недармо більшовицькі фільми славляться сьогодні своєю режісерною постановкою на весь світ! Режісура — цеж вміння дивитися на світ очима публіки і показувати їй таке, що очам напевно подобається, і режісура — це річ найдосконаліше поставлена взагалі у всьому житті Більшовії. А якою вдячною публікою були оті „реально думаючі“ німецькі ґешефтярі! Аджеж більшовики докладно здають собі справу з подивугідної короткозорости капіталістичних і технічних філістрів. Вони докладно знають, що цілий світогляд отих філістрів обмежується на одні тільки здобутки техніки без ніякого зрозуміння глибших, справжніх, не машиною, але людською душею репрезентованих енерґій життя. Отже, доволі було більшовикам показати їм декілька з технічного боку високо поставлених фабрик у Москві й Ленінграді, і вистарчило було кількох „сердешніх“ принять, — щоби оті філістри одушевилися „ґешефтярською спритністю“ і „приятельською приступністю“ більшовиків та „набрали переконання“, що з **такими** „реально“ й „економічно“ думаючими і при тому „з людського боку симпатичними“ контрагентами варто договоритися. „Наші враження були в сущному добрі“, — так звідомлюють вони тепер після свойого повороту. „З того, що ми бачили, ми переконалися, що хотіння господарської відбудови є в Більшовії в найвищому ступні енерґійне й уперте. Не можемо сказати, чи „пятилітку“ можливо виконати в цілости, але напевно її здійснять в досить великих розмірах, щоб забезпечити устійнення більшовицького режіму на необмежений час і щоб оправдати довіря, що Більшовія зможе сплатити ціну за доставлені з Німеччини товари. А зрештою: — не зробимо „ґешефту“ ми Німці — то випередять нас чужі конкуренти“.

Отже, що осягнули німецькі „ґешефтярі“? Більшовики заявили їм, що й без їхніх відвидин вони рішилися вже збільшити цьогорічній довіз із Німеччини в порівнанні з попереднім роком на 200 міліонів нім. марок. А що той довіз виносив у 1930. р. 431 міліонів, то значить, що в цьому році він збільшивсяб на поверх 600 міл. н. м. Разже сконстантовано при нагоді отих відвидин взаїмну охоту до „господарської співпраці“, то більшовики предложили своїм капіталістичним гостям понад те ще й списки тих товарів, які вони готові замовити в Німеччині на загальну суму **ще 300 міліонів** н. м., але, — якщо Німеччина згодиться всі ці більшовицькі замовлення корисно для Більшовії поборгувати. Збут Німеччини до Більшовії піднісcяб у такому разі до загальної суми приблизно **одного міліярда** н. м. Товари, що входять в рахунок, **це виключно найріжнородніші засоби виробництва,** як ось машини, кітли, рури, електричні мотори й ін.

Від таких пропозицій „реальне“ й „економічне“ серце німецького капіталіста, розуміється, аж защеміло з радости; спішно вертають тепер капіталістичні паломники з більшовицької Мекки в Берлін, щоб — не в тімя бити — договоритися з німецьким урядом у справі **ґарантій більшовицьких кредитів.** Бо — при всій трансакції готові більшовики платити всього **20 відсотків** готівкою, а решту довготерміновими векслями. Насувається питання, хто має взяти на себе ризико, чи ці векслі дійсно будуть покриті. Промисловці вимагають, щоб німецька держава взяла оте ризико в **70 відсотках** на себе, цебто на весь німецький нарід, — і нема сумніву, що німецький уряд на це згодиться, щоби замовленнями з Більшовії полекшити хоч трохи безробіття. Осьтак важкий промисл Німеччини ризикує всього навсього **30 відсотків** усіх кредитів для „Росії“ — а це й й є більшменш якраз стільки, **скільки виносивби чистий зиск,** на який він рахує. Виходить із цього, що йому самому ніякі реальні втрати не грозять.

Керуючися „патріотичними міркуваннями“ на тему „господарського піднесення німецької батьківщини“, привозять, отже, важкі промисловці Німеччини з Москви зменшення пяти міліонів німецьких безробітних цифрою 100 000 осіб, яким більшовицькі замовлення далиб працю. І від цього сподієтьcя Німеччина загального поліпшення „економічних настроїв“, так, що нинішня стаґнація булаб проломана, і урухомилисяб теж й інші, в „російському ґешефті“ не безпосередньо зацікавлені індустрії, що теж моглоб дещо злагіднити безробіття.

Ось і всі висліди паломництва. Правда, — трохи менше „реально“ й „економічно“ думаючий німецький загал приймає їх із дещо кислою міною. Особливо католицький табор, — здаючи собі справу зі світових цілей більшовизму, — сумнівається, чи дійсно можна у відношенні до Більшовії керуватися виключно економічними міркуваннями негайної користи. Але ці сумніви не в силі змінити самої суті справи. А вона полягає в тому, що **сам світовий капіталізм, та й ще — так сказати — „на кредит“, помагає більшовикам гострити ніж, яким вони збіраються його після сподіваного успішнього закінчення „пятилітки“ зарізати.**

Н. Л-а.

„БОРОТЬБА ПРОТИ БОГА“.

(Форми протирелігійної акції більшовиків).

(ак) Чи релігія була для московського народу першорядною справою духового життя — про це можна поважно сумніватись; та нема сумніву, що до війни служила вона в Московщині, як піде в іншій країні, зовнішній обрядовости, зведеній до загальної буденщини. Виявлялось це не тільки в той спосіб, що в кожній християнській хаті було повно „ікон“, але й так, що навіть на залізничих стаціях були почеплені величезні образи Христа та Богоматері, перед якими в перервах міх двома поїздами (ці перерви могли трівати й цілі години) народ бив безупину, на велике здивування чужинців, поклони та молився. Коротко — релігія проявлялась тут на кожному кроці життя усталеними формами обрядовости. І тепер виникає питання, як могла в цій країні розвинутися „боротьба проти Бога“ в такій мірі, як це ми сьогодні бачимо? Ті, що розглядають це явище, покликуються часто на тісний звязок, що існував у царській Росії між політикою і релігією, т. зв. царопатізм, і вважають, що в слід за ца-

ЩО ЧУВАТИ В СВІТІ?

Причина миролюбивости. Останні місяці біжучого року позначилися підсиленням духа миролюбивости у світі. Коли слідкувати за причинами підсилення цього духа, то найти їх можна в першу чергу в тій господарській скруті, що її переходять усі країни світа. Нема сьогодня краю у світі, що його господарка не булаб дефіцитова. Ось докази: Державний дефіцит Зєдинених Держав пів. Америки виносить в біжучому році 375 міліонів долярів. Дефіцит Анґлії, згідно зі заявою в цій справі міністра фінансів Сновдена доходитиме до висоти 2500 міліонів злотих. У Франції разом зі зростом приходів зросли теж розходи, а білянс буде замкнений дефіцитом приблизно у висоті 250 міліонів зл. На французький дефіцит впливають передовсім величезні видатки держави на боротьбу з безробітям та що раз більше зменшення приходів зі залізниць. В Італії, від липня до жовтня минулого року дефіцит досяг висоди 721 міліонів лірів і постійно зростає. Супроти цього уряд підвищив податок оборотовий та зменшив платні державним урядовцям о 12%. В Чехословаччині недобір виносить приблизно 115 міліонів зл., при чому Чехословаччина мусіла позичити майже пів міліярда злотих на покриття видатків звязаних з публичними роботами, при яких безробітні найшлиб заняття. В Румунії мусів уряд зменшати бюджет держави о 8. міліярдів леїв в порівнанні до пляного і ухваленого прелімінара на рік 1931. Державні урядовці, яким зменшено платні, одержують їх дуже неточно. В Польщі виносить дефіцит 350 міліонів злотих. Уряд думає покрити дефіцит обниженням платень держ. урядовців та збільшенням деяких родів податків. Таксамо мається справа зі всіми іншими країнами світа і цими власне дефіцитами треба пояснювати в першу чергу намагання поодиноких держав полагоджувати свої спори зі сусідами мирними шляхами.

„12.000 німецьких амбасадорів“ в Парижі. В половині біжучого місяця відбулися в Парижі змагання репрезентацій Німеччини і Франції в копаному мячі. З цього приводу прибуло до Парижа враз з німецькими спортовцями 12.000 німецьких гостей. Всі вони вибираючись в дорогу одержали разом з білетами їзди карточки з поученнями: „Не манїфестуйте, не кричіть, не галасуйте, ведіть себе достойно, як добре виховані люде. **Не забувайте, що кожний з Вас являється амбасадором Німеччини у Франції**“. Вже цього досить, щоби зрозуміти, що згадані спортові змагання мали менше спортовий, а більше політичний характер. І справді відбуті змагання копаного мяча, — це перша від трийцяти трьох років зустріча репрезентацій Франції та Німеччини на спортовій площі. Не дивниця проте, що політичний та спортовий світ з настороженою увагою слідкував за вислідом змагання двох народів, двох ріжних духових типів.

Напередодні цих змагань европейська преса, а в тому числі навіть французька передбачували безсумнівну перемогу німецької дружини яка користується славою найкраще зорґанізованої, карної та досконало зіграної. Тому більш ніж несподіваною була програна Німців у відношенні 0:1. Дванацять тисяч „німецьких амбасадорів“ приняли цю програну своїх земляків — репрезентантів з дипльоматичним спокоєм та певним заклопотанням не могучи зясувати собі причини, чому їхню, технічно і орґанізаційно досконалу репрезентацію перемогли французи.

В справі вшліду згаданих змагань появились у французькій пресі знаменні міркування. Приязня для Німеччини, французька ґазета „Вольонте“ пише між іншим: „Типове, незаслужене щастя французів. Лиш завдяки дивному і фатальному непорозумінню вислід цеі конференції на спортовому грищі не був ремісовий (рівний щодо скількости пунктів), створюючи непотрібно ріжницю кляс поміж двома дружинами братніх народів. Нема переможців ані переможених“. Інші французькі ґазети майже однозгідно міркують: „Одинацять французів, повних темпераменту та особистої підприємчивости перемогли карну, бездушну і безособову німецьку одинацятку. Індивідуалізм переміг духа збірноти“. Ґазета „Парі Міді“ говорить ще ясніше: „Колиб французи хотіли вишколюватись (тренуватись), здисциплінуватись і працювати систематично над собою, — вони булиб при швидкості своїх рухів і потягнень та бистрості орієнтації — непоконаною дружиною. Так, але тоді вони не булиб французами“.

Супроти того Німцям не лишилося нічого іншого, як заповісти реванж — відплату.

Гра на два боки. — Одночасно з поїздкою німецьких промисловців до СССР, одночасно з дипльоматичними заходами Німеччини в справі скріплення та поширення німецько-совітського порозуміння, — Німці щораз частіше моргають в бік Франції, намагаючись переконати її в доцільности створення одноцілого західньо-европейського протисовітського бльоку. — Европа є загрожена большовицькою Москвою. Одиноким порятунком для неї є повне порозуміння Франції й Німеччини. Не лише господарське й політичне порозуміння, але також тісний військовий союз. Очевидна річ, щоби Німеччину відорвати від союзу із Москвою і зробити з неї щирого союзника Франції, треба віддати їй ті втрачені території, що являються найбільш болючою раною для післявоєнної Німеччини, цебто Поморя і Горішній Шлеськ“. Так виглядає оферта деяких німецьких політиків, що її вони предкладають Франції. Такі та подібні міркування, що їх в остатній час Німці щораз частіше кидають, наче ліцитаційні вигуки на політичній біржі, — натякаючи, що вони радо спекалибся такого союзника як СССР. Це тимбільше, що в Европі щораз більше кріпнуть протисовітські настрої і Німеччина своїм дальшим союзом з СССР моглаб стягнути на себе закид розбивача европейської солідарности. Ясною є проте справа, що Німеччина буде вязатись в першу чергу з тими силами, які даватимуть їй ґарантію швидшої, мирної чи воєнної, ревізії її східніх кордонів.

Хроніка міжнародніх подій.

Французька проґрама морського розброєння.

☐ На засіданні фр. морської комісії воєнний міністр Dumont предложив проєкт морської проґрами, що має бути цілком згідний з порозумінням, що його недавньо заключили зацікавлені уряди в справі розброєння.

Бунти на Кавказі.

☐ Грузинське Пресове' Бюро повідомляє з Тифлісу про вибухи бунтів у ріжних місцях Кавказу. Причиною їх має бути насильна колєктивізація і загострення репресій з боку совітської влади. В Грузії мали місце кріваві сутички поміж повстанцями та відділами Ґ. П. У.

Великодня акція „безбожників.“

☐ Безбожники розпочали вже протирелігійну великодню пропаґанду. Кермує нею окремий штаб, зложений з представників союзу безбожників, делеґатів адміністрації, комсомолу, орґ. шкільної молоді та ін. совітських установ. На вулицях Москви збільшено скількість транспарентів та протирелігійних написів. Вітрини крамниць переповнені карикатурами, що висмівають релігію та священиків.

ПО ВСІЙ УКРАЇНІ.

Північно-Західні Землі.

ХРОНІКА. Збірка, переведена серед українського студенства львівських високих шкіл у користь політичних вязнів, принесла згідно з позиціями квітаря ч. 18, 20, 23 і 31. 1931 — 568,16 зол. Гроші ці заощаджено одноднeвною голодівкою, переведеною в річницю „Бою під Крутами“. — Дня 9. березня звільнено з тернопільської тюрми студ. прав Василя Турковського, арештованого 13. лютня ц. р. під замітом кольпортажі летючок протидержавного змісту. В цій самій справі перебуває ще в тюрмі ґімназист Тома Кордуба. — Дня 1. лютня ц. р. святкувало село Мокротин жовківського п. 30-ліття читальні „Просвіта“ при участи численних гостей із Жовкви та околиці. Підчас свята та вечірнього концерту виступав численний жовківський хор під орудою о. А. Труха. Далі слідувала гарна доповідь голови філії „Просвіта“ в Жовкві, о. Сев. Бараника та деклямації шкільних дітей. Виділ чит. „Просвіта“ в Мократині складає всім активним учасникам свята щиру подяку.

Львівський суд присудив після кількадневного процесу Назара Заяця, обвинуваченого у підпалі стирт дідича Щербіцького у Василеві пов. Рава Руська на 5 літ тюрми. Гриця Федоровича, обвинуваченого враз із Заяцем в тому самому злочині, звільнено від виявила, що признання до вини вимусили від обидвох обвинувачених жахливими побоями. — Коломийський суд розглядав мин. тижня справу ґімн. учнів Олейка й Житчина, яких підозрівали в писанні погроз на адресу поліції в Городенці. Хоча ґрафольоґи виявили, що письмо, яким писачо погрози, не підходило ніяк до писем обох обвинувачених, то всеж Олейка присуджено на рік тюрми. Жубчина звільнено від вини й кари. — Бучакий окружний суд розглядав м. тижня справу „Соколів“ зс. Скоморохи тогож повіту, яких повітовий суд в Бучачі присудив був за ношення одностроїв на кару від 20—50 зол. Окружний суд уневажнив рішення пов. суду і всіх покараних звільнив від кари. — Пер д окружним судом в Станиславові відбулася розправа проти Василя Зайчаківського й Семена Спільчака з Ямниці тогож пов., яких підозривали в пеперетинанні телефонічних дротів нз шляху Ямниця взупіль. Судова розправа виявила всю безосновністо цього підозріння і обох обвинувачених звільнили відвини й кари. — Найвищий Суд у Варшаві затвердив присуд самбірського окруженого суду на здогадних членів УВО — Ів. Деніковського, Павла Семкова і Іллю Ілочка, присудженне на 2 і 4 р. тюрми.

В Перемишлянах появився новий український двотижневик „Перемишлянські Вісти“. Редактором цього „неполітичного інформаційного господарсько-кооперативного двотижневика“ є інж. В. Баричко. — Нововисвяєений гаекокатолицький етіскоп Чернецький, іменований візитатором усіх гр.-кат. порохій на Східних Землях Польщі прибув з Ватикану до краю і вступив у виконування своїо обовязків.

В Горткові закінчився процес проти кількох студентів запідозрених в приналежности до УВО. У висліді процесу засуджено Юліяна Думного, Олексу Ганкевича, Любомира Прокоповича на кару по 1. рокові тюрми, Михайла Чорненка і Миколу Кузьмяка на кару по 4 роки тюрми, Осипа Осадчука, Володимира Петрія і Петра Опиханого по 7 місяців. Звільнено Волод. Гладкого та Ізидора Нагаєвського. — Після тримісячного перебування в слідчий тюрмі у Львові, вийшов на волю студент Іуан Ґабрусевич. — З тоїж тюрми вийшов на волю ґімназійний ученик Теодозій Цвікула, що просидів шість місяців в слідстві.

Систематична освітня праця є підставою нац. свідомости. (Допис із Городка). Щоби зміцнити національну свідомость городецького громадянства, заходами свідоміших одиниць уладжено цілий ряд популярних викладів на ріжні актуальні теми. І так, окрім згаданих вже на сторінках У. Г. двох викладів з нагоди Свята Соборности (22. І.) і річниці „Бою під Крутами“ (30. І.) уладжено дня 24. лютого б. р. святочні сходини громадянства з нагоди річниці уродин Лесі Українки. Гарний реферат про „життя і творчість Лесі Українки“ прочитала Емілія Голдівна. Його попередив коротким вступним словом інж. Паламарчук, вказуючи на велике значіння Лесі Українки як національної поетки.

Дня 3. березня б. р. проф. Др. Петро Вересюк прочитав реферат про етноґрафічну й національну приналежність Закарпатської України, де в головних тезах доказав безпідставність всяких посягань до Закарпатської України з боку іньших народів, а головно мадярів і москалів.

Дня 9. березня б. р у річницю смерти Тараса Шевченка уладжено знову святочні сходини, котрі отворив вступною промовою Др. Степан Біляк. Інж. Паламарчук відчитав брошуру проф. Смаль-Стоцького під наг. „Шевченко-поет Самостійної України“, а на закінчення хор „Рідньої Школи“ відспівав „Заповіт“.

Дня 18. березня б. р. відбувся дуже цікавий і гарно опрацьований реферат про Скавтінґ-пласт, як чинник повного відродження нації, — виготовлений Миколою Третяком. Він — довголітній пластун — виказав глибоке й всестороннє знання ідейних й орґанізаційних підстав скавтінґу взагалі, а пласту зокрема. Звернув головно увагу на патріотично-національну сторону пластової орґанізації.

Не можна поминути мовчанкою і прикрих моментів. Дехто із старшого громадянства, особливо з так зв. „старших і свідомих“ стало іґнорує і не приходить на жадні виклади. Одні оправдуються браком часу, хоч у дійсности нічого не роблять, інші знову тим, що „мурдріших і більш очитаних людей в Городку від них нема. Який несмак, а може щось гіршого, викликує у всіх таке поступовання нашої „аристократії“ — не треба говорити.

Р. П.

Чергові жертви минуло-осінніх подій. В Бокові рогатинського повіту померли побиті важко м. р. в осені, 19-літній свідомий парубок Евзебій Фурдей та його свояк, 20-літній член „Сокола“ в томуж селі Іван Хомінський. Похорони обох жертв були одною великою маніфестацією Бокова та сусідніх сіл. Спіть, хлопці, спіть...

Mehr päpstlich... — Доносять нам з Нагорянки бучацького пов., що місцева вчителька-полька намагалася розпродати іменинові картки Пілсудского між дітьми з цього села і примусила їх приносити з дому на цю ціль по 20 сот., хоч, як відомо, мін. Червінскі заборонив продавати ці картки в школі. З цілої низки сіл ріжних повітів доносять про такі самі „патріотичні подвиги“ вчителів.

Безконечною чергою. Тернопільське воєвідство розвязало на днях „Луг“ у Семиківцях, мотивуючи це тим, що Луговики ходили в одностроях і брали участь в національних святах.

Сусідськими методами. Пишуть нам зі Щурович радехівського пов., що місцевий тамтешній вчитель, п. Юськуф, бавиться у великого вшехпольського патріота і не тільки, що страшив мин. осені людей карною експедицією, яку „він“! закличе, але тепер почав бити своїх учеників, дітей українських родичів, що виказують будьякі недостачі в науці польської мови. М. і. побив за ту „провину“ 10-літнього Й. Юзвака так важко по голові, що хлопець уже третій тиждень хворіє. Чи на таку самоволю нема ради?

І цього вже не можна? Молодь Делятина, що має від довшого часу вже свій спортовий клюб, зібралася була 15. ц. м. на одній поляні над Прутом заграти в копаного мяча. Побачила це поліція, обступила їх і почала трус. Не помогли ніякі виянснення. Трьох змагунів, а саме Кухарука, Колянковського і Брайлака арештували, відвели на поліцію і щойно після списання протоколу їх звільнено. Чи вже й спорт заборонений українцям?

Ревізії в радикальних діячів у Львові. Львівська поліція перевела мин. понеділка ревізію в секретаріяті Української Соц. Рад. Партії, в редакції „Гром. Голосу“ та обох редакторів того часопису, др. М. Стахова і О. Павлова. Ревізії не дали ніякого висліду.

І в Просвіті світло гасне... Наш львівський кореспондент повідомляє: Дня 15. ц. м. відбулося у Львові святочне відкриття й посвячення нового бастіону української культури — Книгарні т-ва „Просвіта“ у Львові. Посвячення доконав при великому здвизі запрошених гостей о. Ґорчинський. Після цього гості перейшли до салі бібліотеки „Просвіти“, де промовляв від імені українських видавців П. Таранько, дир. В-ва „Світ Дитини“ і др. І. Брик, зясовуючи заходи біля створення цієї нової освітньої станиці. — Проти самого отворення та „урядового її характеру“ не можнаб мати нічого — зате обурення цілого львівського громадянства викликав факт, що ці гості в бібліотеці „Просвіти“ пішли за одвічним звичаєм простолюддя „запити справу“ і враз з виділовими Матірного Т-ва пили цілу ніч так, що рано сторож мав чимало роботи, поки впорядкував ґалерію, коритарі і кльозети. Не входимо в те, що і за чиї гроші пилося, але обовязком, коли не всіх, то Виділу „Просвіти“ було подбати про те, щоби „комерс“ з нагоди отворення книгарні мав культурніший вигляд і був достроєний до кличів „Просвіти“, м. якими є також „геть з алькоголем!“.

Голос укр. студенства. (Допис) Загальностуденське Віче в Кракові з дня 14. ІІІ. ц. р. після вислухання доповіді про останні політичні потягнення Укр. Парл. Репр. ствердило, що У. П. Р., не будучи загально-національним проводом, лише представництвом деяких укр. партій у польському Соймі, безправно узурпує собі ролю висловлювати й заступати стремління цілого українського народу західніх земель. Своїми останніми виступами У. П. Р. компромітує наші незалежницькі стремління. Осуджуючи протинаціональну політику Ундівської Парляментарної Репрезентації, Загальностуденське Віче взиває все українське студенство рішуче протиставитись її шляхом орґанізування протиундівських віч.

Бандитський напад „русской маладьожи“. Дня 25. лютня побила до крови І. Лучишина, Д. Машталіра та І. Угницького банда кацапів (около 20 чол.), зі Сиракозець. Цей чин кацапських дикунів мав бути местю за це, що парубоцтво села Війська не допускає їх на забави, куди вони, до речі кажучи, заходять бешкетувати та красти.

Спочив на „лаврах“.

В 2. числі „Мети“ появилася відомість, що Митрополит Шептицький засуспендував о. Яворського, який приняв, помимо заборони митрополичого ординаріяту, посольський мандат і приступив до виконування посольських обовязків.

Від Редакції:

Вже після зломання числа наспів лист від п. Петра Ісаїва, в якому просив він зняти свою заяву, зреферовану під статею „Слідами батьків“. З технічних причин не можна вже було зняти заяви п. П. Ісаїва.

З листів до Редакції. До Хв. Ред. — Прошу не відмовитись помістити на сторінках Вашого цінного орґану цієї заяви:

У звязку з жалюгідною подією, яка мала місце на Загальних Зборах студенського Т-ва „Обнова“, стверджую, що всякі тактичні потягнення в напрямі співжиття з ворожими нам чинниками вважаю потягненнями політичного характеру, а в таких потягнеинях ідеольоґ.-релігійне студенське т-во мусить підпорядкуватись загально-студенським національним напрямним.

З огляду на це, що т-во не придержалось цих напрямних, зголосив я негайно по Загальних Зборах своє виступлення з т-ва „Обнова“, протестуючи в цей спосіб не лише проти самої жалюгідної події, але в головній мірі проти цього, що ніхто з компетентних чинників т-ва не зумів гідно на місцях запротестувати проти поведінки З. З., кидаючих лихе світло на все українське студенство.

У Львові, 21. березня 1931.

З правдивим поважанням
В. М. ЯНІВ.

Передплатників, що не заплатили за І-й квартал просимо надіслати залеглість. В противному разі від 1-го квітня здержимо висилку часопису.

Заява. Комітет Шевченківського Концерту в Кракові — признаючи свою похибку, зроблену у звязку зі згаданим концертом (видрукування запрошень в мовах українській і польській) складає оцим на Політичних Вязнів суму 20 зол. Краків, 13. III. 1931.

Одним фронтом (Заява.) Однодушно приєднуємось до протесту й порад громадянства М. Городка (гл. У. Г. ч. 9 з дня 8. III.) і зі свойого боку висловлюємо, що Літературно-Науковий Вістник під проводом Д. Донцова є по мистецьки редаґований і своїм змістом цілком відповідає настроям ідейного українського громадянства. Львів 13. III. 1931. Читачі й прихильники ЛНВ (12 підписів).

„Буквар Солтиса для самоуків“ на індексі. З додатку до бюлетеню філії „Просвіта“ в Сокалі виявляється, що влада заборонила мати в читальняних бібліотеках 121 книжок, між ними й згаданий буквар. Невже й він опинився в небезпечних рядах протидержавних чинників?

Радянська Україна.

Неподатливий Київ. Кореспондент „Н. Фр. Прессе“ інж. М. Бассехес відбув поїздку до Київа. Його важніші помічення такі: Київ є під цю хвилю головним осередком українського культурного життя. Тут поміщуються музеї, Всеукраїнська Академія Наук, цілий ряд українських вищих шкіл та наукових і освітніх установ. Із зовнішнього боку Київ українізований в цілости, однак на цьому й кінчиться ціла ота „українізація“. Совітська влада усуває з культурного осередку України всі політично підозрілі елементи, між ними навіть старих українських комуністів, що зрадили якібудь націоналістичні відхили від офіційної совітської лінії. Мета сталінського курсу полягає в тому, щоб звести нанівець всі вияви автономности України. Знищивши автономію в господарсько-політичному відношенні, Москва дала Україні компенсацію... у вигляді мови. — Київо-печерська Лавра замінена в музей. Намагання більшовиків знищити її вплив — залишилися без успіху.

В підпіллі... „Комуніст“ за останній тиждень приносить такі вістки, що доказують „благоденствіє селянства“. В Шульчині вбито інсп. рільничих комун — Брусіловського; в Дубовім Гаю на Полтавщині вбито голову комячейки Воронича; в с. Чернецьке під Київом замкнули селяне предсідника сільради Михайленка в хаті і підпалили її; в с. Буди на полтавщині вбито комуніста Пискуна; в Старицях вел. на Київщині вбито Керманича хлібозаготівлі Гірського; до с. Бухневич на польсько-більшовицькому кордоні приїхав відділ партизан і подався за естафету ДПУ. Забрав зі собою 4 начальників граничної сторожі і пропав враз з ними; в Умані збунтувалася частина червоної армії і вбила комісаря; в Харкові були заворушення із причини браку топлива. По вісткам „Комуніста“ — на Україні оперує під теперішню пору до 20 партизанських ватаг.

За межами України.

Український народній балет на сцені Метрополитен Опера-Гавс у Ню.-Йорку. Після довгих заходів Школи Українського Національного Танку балетмайстра Василя Авраменка вдалося забезпечити світової слави галю н.-йорської опери — Метрополитен Опера Гавс — на українську виставу на суботу 25. квітня 1931. Буде це перший український збірний виступ в осередку американського драматично-вокального мистецтва, а одночасно провірка успіхів десятьлітньої праці над розвитком українського танку нашого мистця.

Задумана вистава — це драматичний народній балет укладу самого Авраменка. Її наголовок: „За Україну!“ — вказує також на її зміст. Будуть це живі образи з історії визвольної боротьби українського народу. Перед нашими очима пересунуться картини з козацької минувшини, а також і з найновішої доби, яку переживає ще й тепер український нарід серед змагань до створення своєї держави.

Етноґрафічна маса українського народу буде відтворена около 500 вишколеними танцюристами та артистами з іншої ділянки.

Щоби вистава випала гідно і виказала мистецький хист українського народу, Школа Національного Танку Василя Авраменка запросила до співучасти й співпраці всі найкращі артистичні й орґанізаційні українські сили.

„Нові Книжки“.

Ол. Бабій: „Перші стежі“, — повість, Львів, 1931. Накладом видавництва „Червона Калина“ у Львові. 16⁰, ст. 339. З цікавістю беремо в руки повість ліричного поета Ол. Бабія. Всякі сподівання ворушать наш ум. Цеж повість зі стрілецького життя. Тому ми з усміхом приглядаємося бадьорій горстці глуховецьких хлопців, що йдуть до коша Усусусів у Стрию. На всякі запити стрічних військ вони гордо відказують: „Ми йдемо на Київ.“

Та в дійсности не так склалось, як думалось. Вже в коші чекають їх ріжні розчарування. Вони знеохочуються довшими, томлячими маршами, а в Карпатах, у перших сутичках з ворогом підчас гострої зими, в неодного з них зривається оклик: чи не краще було залишитися дома? Згодом ці сумні думки затираються, хлопці навикають до воєнного ремесла та відважно йдуть шляхом стрілецької слави. Проганяючи московські орди з рідного краю, героями входять у родинне село, осяяні авреолею побіди.

Тепер, навіть такі антимілітаристи як о. Косар, стають прихильниками визвольної боротьби.

У своїй повісти дає автор протиставлення двох ідей: боротьба за ідею — воювання проти власної волі. Ідейних борців ми вже бачили; іншим типом є Маланчин, якого силою беруть до австрійського війська, і він переживає всі страхіття італійського фронту.

Хоча події на італійському фронті звязані з повістю зовсім механічно, проте мусимо признати, якщо хочемо бути справедливими, що уступи „над берегами Сочі і Пяви“ та „в австрійській касарні“ є дійсно дуже вірними й гарними картинами. Зате, поминувши високо патріотичний сюжет, про початок повісти цього сказати не можна. Герої повісти не потягають нас, вони замало „живі“.

Одинока, активна жіноча постать Ліди — дуже несимпатична. Вона „нудиться“, а її любощі з Юрком Голубом викликують несмак.

Хоча композиції повісти можна богато дечого закинути, всетаки можна її прочитати як спробу, дати картину стрілецького життя.

* * *

„Накладом Ревізійного Союзу Українських Кооператив — Львів, Словацького 14, вийшла друком книжка: Др. Евген Томашевський „Яйчарство“. Ст. 286, 16⁰, ціна 2.50 зл. (без пересилки). На зміст книжки складається: Передмова. Куряче яйце. Розпізнавання свіжости та доброти яєць. Сортування яєць. Пакування яєць. Транспорт яєць. Консервування яєць. Орґанізація яйчарського складу. Світова торгівля яйцями, краєва продукція і ринки збуту. Кооперативний збут яєць. Качаче яйце. Закінчення. Література.

Всячина.

Заклик до помочі для воєнних вдовиць і сиріт. Тов. Укр. Фонд Воєнних Вдовиць і Сиріт у Львові, вул. Руська ч. 3/II. перевело в минулому році реєстрацію воєнних вдовиць і сиріт по членах Української Галицької Армії. Із кількох соток зареєстрованих вдів і сиріт поверх 100 вдів без майна, або дуже бідних, одержувало від Т-ва в міру напливу фондів неперіодичні підмоги по зол. 10. В мин. році вислано 3 рази по 10 зол. 115—125 найбіднішим вдовам, на загальну суму 3.500 зол.

Фонди Т-ва, на які складаються жертви громадянства і вкладки членів Т-ва є так малі, що Т-во не в силі виплатити в найблищі Великодні Свята вдовицям та сиротам ні одного золотого на свячене. Усі гроші розділено поміж вдови до кінця 1930 р., а цього року не вплинуло нічого на допомогу вдовам.

З сьогоднішнім числом розсилаємо поштові складанки Тов. Укр. Фонд Воєнних Вдовиць і Сиріт у Львові та прохаємо усіх, кому не байдужа доля сиріт і вдовиць наших героїв з 1918—1919 рр. прислати свою, хочби й дрібну, жертву.

Одночасно прохаємо вступати в члени нашого Т-ва. Членська вкладка виносить 6 зол. річно, платні довільними ратами. На поштових складанках зазначувати: „чл. вкл.“

Не марнуйте складанок; використайте усі!

На пасочку вдовам та сиротам по членах У. Г. А. пришліть хочби й найдрібнішу лепту!

Нехай в надходячі Свята вдови і сироти не нарікають, що вони Народом забуті!

Тов. Укр. Фонд Воєнних
Вдовиць і Сиріт
Львів, вул. Руська 3. II.

Заява.

Оцим подається до відома, що п. Шашарівський Володимир, б. режісер „Драматичного Товариства ім. Лесі Українки“ в Перемишлі, за надужиття усунений з цьогож Т-ва і тому не має ніякого права виступати в його імені.

За всі його можливі виступи під фірмою і на шкоду Товариства не бере згадане Товариство на себе відповідальности.

В Перемишлі 13. III. 1931. р.

За Виділ:
Б. ШЕХОВИЧ голова. В. САВЧАК секретар.

Заява.

Подаю до загального відома, що з причини ідеольоґічного розходження з редакцією „Кіна“, що починає виявляти зовсім не націоналістичні тенденції, я перестав з днем 15. ц. м. співробітничити в цьому журналі.

Львів, 15. березня 131.

АНАТОЛЬ КУРДИДИК.

Надіслане.

Заг. Збори Укр. Робітничого руханкового Тов. „Січ“ у Відні, відбуті дня 1. III. 1931. вибрала слідуючу старшину:

1. Василь Кашуба — кошовий
2. Іван Француз — осавул
3. Мих. Гречаник — писар
4. Евгенія Мороз — скарбник
5. Евген Мильнерович — обозний
6. Омелян Моровик — четар (і бібліотекар)
7. Петро Трильовський — четар
8. Антонія Кльойда — четарка
9. Анна Собуцька — четарка.

Сергій Яблоновський (учитель)
Ревізори: Іван Ляхоцький
Лука Лесів.

За старшину:
М. ГРЕЧАНИК писар. В. КАШУБА кошовий.

На допомогу Укр. Політ. Вязням. зложили Укр. Ремісники, зл. 16. як дохід з забави.

Пошукується здібних аґентів до розпродажі кіс і т. п. Інформації „KOSYNIER“ Львів, Городецька 97.

У второк дня 31 березня ц. р. о год 11 зглядно о год. 12 пер. пол. в салі читальні „Просвіти“ в Перемишлі відбудуться **Звичайні Загальні Збори Філії Сільського Господаря** в Перемишлі в таким порядком дня: 1. Відкриття Зборів та відчитання протоколу останніх Зборів. 2. Звіт з діяльности уступаючої Ради та Рев. Комісії. 3. Вибір нової Ради. 4. Плян праці на біжучий рік та справа приняття аґронома. 5. Внески і запити.

РАДА.

За редакцію відповідає Володимир Зиблікевич.

З друкарні А. Блюя, в Перемишлі.